

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 20Csp/94/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718204367
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Koman
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2020:8718204367.18

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad, pred sudcom JUDr. Petrom Komanom, v právnej veci žalobcu X.. R. H., nar. XX.X.XXXX, bytom Q., L. XXX/XX, zastúpeného Občianskym združením Centrum správnej pomoci Prievidza, so sídlom Lehota pod Vtáčnikom, 1. mája 388/8, IČO: 51 876 14, proti žalovanému OTP Banka Slovensko, a. s., so sídlom Bratislava, Štúrova 5, IČO: 31 318 916, v spore o neplatnosť zmluvy podľa CSP, o ochranu práv spotrebiteľa a o určenie neplatnosti právnych úkonov záložného veriteľa, takto

rozhodol:

I. Súd konanie v časti o určenie neplatnosti zmluvy o OTP HYPO úvere č. 069/2020/13SU zo dňa 29.10.2013 a neexistencii záložného práva na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXX, a to rodinnom dome súp.č. XXX postavenom na parcele č. XXXX a parcele č. XXXX o výmere XXX m² a parcele č. XXXX o výmere XXX m², pre obec a k.ú. Q., z a s t a v u j e a v prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

II. Žiadne zo strán sporu súd náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou dňa 27.8.2018 sa žalobca domáhal vydania rozhodnutia, ktorým súd určí, že zmluva o OTP HYPO ÚVERE č. 069/2020/13SU, zo dňa 29.10.2013 uzavretá medzi žalobcom a žalovaným v 1/ rade je neplatná, že Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti zo dňa 29.10.2013 uzavretá medzi žalobcom a žalovaným v 1/ rade je neplatná, že právny úkon záložného veriteľa výkon záložného práva zo Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti zo dňa 29.10.2013 formou dobrovoľnej dražby je neplatný, a že právny úkon uzatvorený medzi žalovaným v 1/ a 2/ rade zmluvou o dražbe na vykonanie dobrovoľnej dražby 27.9.2018, je neplatný právny úkon.

2. Podanú žalobu odôvodnil tým, že podľa žalobcu zákon č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách je v rozpore s Ústavou SR a žalobca má za to, že je potrebné súdnou cestou vyriešiť otázku spornej pohľadávky, neplatnosti úverovej zmluvy, otázku spornosti záložnej zmluvy.

Žalobca má za to, že žalovaný sleduje len svoj zisk, snahu, čo najrýchlejšie speňažiť nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcu, bez akejkoľvek súdnej kontroly a domnieva sa, že nikdy nedal súhlas na predaj svojej nehnuteľnosti v dobrovoľnej dražbe. Uviedol, že existuje dôvodné podozrenie, že môže dôjsť k odpredaju nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu pod ich skutočnú trhovú hodnotu, v dôsledku čoho môže dôjsť k ukráteniu a tým aj zhoršeniu postavenia žalobcu. Do doby právoplatného rozhodnutia o existencii akýchkoľvek záväzkov žalobcu nie je dôvod na vykonanie dobrovoľnej dražby, bez vykonateľného rozhodnutia totiž hrozí žalobcovi ujma značného rozsahu. Uviedol, že Zásah do obydlia žalobcu nemôže požívať ochranu v čase, keď je zo strany žalobcu osvedčená spornosť práva žalovaného na takéto úkony. Spornosť vyplýva zo samotnej úverovej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným. Vzhľadom na pochybnosti žiadal, aby súd prvej inštancie, aby podrobil úverovú zmluvu súdnej kontrole z úradnej moci a úradnej povinnosti, nakoľko podľa žalobcu sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu, ktorá nesmie obsahovať neprijateľné zmluvné podmienky. Poukázal na existujúcu judikatúru v spotrebiteľských

sporoch. Žalovaný zanedbal povinnosť odbornej starostlivosti a nakoľko má žalobca má za to, že predmetná úverová zmluva obsahuje množstvo neprijateľných zmluvných podmienok, je neplatná. Rovnako je neplatná zmluva o zriadení záložného práva, pričom v podanej žalobe žalobca uviedol, že žalovaných chce vykonať dražbu pri hrubo nemorálnom a neprimeranom výkone záložného práva.

3. Podaním doručeným dňa 31.5.2019 žalobca zobral žalobu voči pôvodne žalovanému v 2/ rade späť a žiadal pokračovať v konaní so žalovaným v 1/ rade. Súčasne navrhol pripustenie zmeny petitu tak, že žiadal, aby súd určil zmluva o OTP HYPO úvere č. 069/2020/13SU zo dňa 29.10.2013 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným je neplatná. Súčasne žiadal, aby súd určil, že záložné právo neexistuje.

4. Podaním doručeným dňa 11.12.2019 navrhol pripustenie zmeny žalobného petitu a žiadal, aby súd určil, že zmluva o OTP HYPO úvere č. 069/2020/13SU zo dňa 29.10.2013 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným v 1/ rade je neplatná, že záložné právo na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXX, a to rodinnom dome súp.č. XXX postavenom na parcele č. XXXX a parcele č. XXXX o výmere XXX m2 a parcele č. XXXX o výmere XXX m2, k.ú. Q., neexistuje, že žalovaný v 1/ rade je povinný zdržať sa realizácie výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou nehnuteľnosti, rodinného domu súp.č. XXX postavenom na parcele č. XXXX a parcely č. XXXX o výmere XXX m2 a parcely č. XXXX o výmere XXX m2, to všetko zapísané na LV č. XXX pre obec a k.ú. Q., že pohľadávka vyplývajúca zo zmluvy o OTP HYPO úvere č. 069/2020/13SU zo dňa 29.10.2013 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným v 1/ rade je premlčaná, a že záložné právo v prospech žalovaného v 1/ rade k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX pre obec a k.ú. Q., a to rodinnému domu súp.č. XXX postavenom na parcele č. XXXX a k parcele č. XXXX o výmere XXX m2 a parcele č. XXXX o výmere XXX m2 je premlčané.

5. Na pojednávaní dňa 22.6.2020 žalobca zobral žalobu čo do výroku o určenie neplatnosti úverovej zmluvy a neexistencie záložného práva späť. Predmetom sporu tak zostalo určenie, že žalovaný v 1/ rade je povinný zdržať sa realizácie výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou nehnuteľnosti, rodinného domu súp.č. XXX postavenom na parcele č. XXXX a parcely č. XXXX o výmere XXX m2 a parcely č. XXXX o výmere XXX m2, to všetko zapísané na LV č. XXX pre obec a k.ú. Q., že pohľadávka vyplývajúca zo zmluvy o OTP HYPO úvere č. 069/2020/13SU zo dňa 29.10.2013 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným v 1/ rade je premlčaná, a že záložné právo v prospech žalovaného v 1/ rade k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX pre obec a k.ú. Q., a to rodinnému domu súp.č. XXX postavenom na parcele č. XXXX a k parcele č. XXXX o výmere XXX m2 a parcele č. XXXX o výmere XXX m2 je premlčané.

6. Uznesením zo dňa 24.9.2018 súd vydal neodkladné opatrenie, ktorým žalovanému OTP Banka Slovensko, a.s., nariadil, aby sa zdržal výkonu záložného práva podľa záložnej zmluvy reg. č. ZZ1 k ÚZ č. 069/2020/13SU zo dňa 29.10.2013 zriadeného na zabezpečenie úverovej zmluvy č. 069/2020/13SU zo dňa 29.10.2013 k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobcu, a to rodinnému domu súp. č. XXX postavenému na parcele parc. č. XXXX o výmere XXX m2, a k parcelám parc. č. XXXX o výmere XXX m2, zastavané plochy a nádvoria a parc. č. XXXX o výmere XXX m2, záhrady, to všetko zapísané v katastri nehnuteľností vedenom Okresným úradom Poprad, odborom katastrálnym na LV č. XXX, pre obec a k.ú. Q., a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Súčasne súd pôvodne žalovanému v 2/ rade AUKČNÁ SPOLOČNOSŤ s.r.o., zakázal vykonať dražbu rodinného domu súp. č. XXX postavenému na parcele parc. č. XXXX o výmere XXX m2, a k parcelám parc. č. XXXX o výmere XXX m2, zastavané plochy a nádvoria a parc. č. XXXX o výmere XXX m2, záhrady, to všetko zapísané v katastri nehnuteľností vedenom Okresným úradom Poprad, odborom katastrálnym na LV č. XXX, pre obec a k.ú. Q., a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Uznesením Krajského súdu Prešov zo dňa 18.12.2018, sp. zn. 2Co/186/2018, bolo uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia potvrdené.

7. Žalovaný (pôvodne v 1/ rade) sa k podanej žalobe písomne vyjadril a uviedol, že medzi žalobcom a žalovaným bola dňa 29.10.2013 uzatvorená Zmluva o OTP HYPO ÚVERE č. 069/2020/13SU (ďalej len „Zmluva“). Žalovaný sa zmluvou zaviazal poskytnúť žalobcovi úver vo výške 153.900,- eur a žalobca sa zaviazal, že úver použije dohodnutým spôsobom a na dohodnutý účel, že poskytnutý úver žalovanému vráti, zaplatí úrok, príslušenstvo a poplatky podľa zmluvy. Napriek tomu, že podľa žalobcu úverová zmluva bola uzavretá na základe nekalých praktík a do zmluvy boli včlenené neprijateľné podmienky, tieto žalobca žiadnym spôsobom nešpecifikuje. Tvrdí, že mu nebola poskytnutá odborná pomoc pri uzatváraní zmluvy, nie je jeho vôľou previesť, predať ani dražiť nehnuteľnosť, a že žalovaný

si chce uplatniť zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky s poukazom na ust. § 565 Občianskeho zákonníka, pričom takáto podmienka v zmluve nebola dohodnutá, a že žalobca zároveň uviedol, že výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby je protiústavný.

Žalovaný poukazuje na skutočnosť, že žalobca neuviedol ani jednu nekalú praktiku a ani jednu neprijateľnú podmienku, ktorú by mala Zmluva o úvere obsahovať. S ohľadom na túto skutočnosť nie je možné, aby sa žalovaný k tejto námietke žalobcu bližšie vyjadril. Žalobca si dlhodobo neplnil povinnosti vyplývajúce mu z uzatvorenej zmluvy, o čom svedčí skutočnosť, že žalovaný mu zaslal poslednú výzvu pred zosplatením dňa 01.10.2016 a túto žalobca dňa 24.10.2016 prevzal. Žalobca bol zo strany žalovaného písomne upozornený, že v prípade nevyrovnania jeho záväzkov po lehote v stanovenom termíne, vyhlási úver za predčasne splatný, čo bude znamenať, že stratí možnosť splácať úver mesačnými splátkami a žalovaný bude oprávnený požadovať splatenie celého úveru do 10 dní odo dňa doručenia vyhlásenia úveru za predčasne splatný. Nakoľko nedošlo k dobrovoľnému plneniu zo strany žalobcu, dňa 10.11.2016 bol úver žalobcu vyhlásený za predčasne splatný a žalobcovi bolo oznámené aj začatie výkonu záložného práva.

Podľa žalovaného, pokiaľ žalobca tvrdí, že mu nebola poskytnutá odborná pomoc pri uzatváraní zmluvy, žalovanému nie je zrejmé, akú odbornú pomoc mal žalobca na mysli. Text zmluvy o úvere ako aj Všeobecné obchodné podmienky boli žalobcovi predložené, pričom boli podpisované za účasti odborného, erudovaného povereného pracovníka žalovaného, pričom v danom prípade poverený zamestnanec prešiel so žalobcom každé ustanovenie zmluvy. Žalobca sa sám slobodne a vážne rozhodol uzatvoriť zmluvu o úvere, pričom odo dňa uzatvorenia zmluvy až do dňa, kedy sa dozvedel, o tom, že sa má konať dražba nehnuteľností. Žiadne ustanovenie zmluvy nenamietal a nenapádal. V prípade, ak žalobca nesúhlasil s jednotlivými stanoveniami predloženej zmluvy, mohol o zmene zmluvných podmienok jednať priamo s povereným pracovníkom žalovaného.

K tvrdeniu žalobcu, že jeho vôľou nie je previesť, predať ani dražiť nehnuteľnosť, žalobca uviedol, že dňa 29.10.2013 bola medzi žalobcom a žalovaným uzatvorená zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, ktorou si žalovaný zabezpečil pohľadávku poskytnutú žalobcovi na základe zmluvy o úvere. V súlade s čl. V zmluvy o zriadení záložného práva si musel byť žalobca vedomý skutočností, že ak zabezpečovaná pohľadávka nebude riadne a včas splnená, môže žalovaný ako záložný veriteľ začať výkon záložného práva. Čo sa týka predčasnej splatnosti úveru, možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti predpokladá Občiansky zákonník v § 565, rovnako § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ako špeciálnym ustanovením pre spotrebiteľské zmluvy a je teda zrejmé, že ani nemôže ísť o neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, nakoľko možnosť jej dojednania upravuje priamo Občiansky zákonník. Vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru nie je sankciou, nakoľko sa nejedná o peňažnú sankciu

o určitej sume.

Žalovaný k argumentácii žalobcu týkajúcej sa spôsobu výkonu záložného práva predajom zálohu na dobrovoľnej dražbe uviedol, že výkon záložného práva predajom zálohu na dobrovoľnej dražbe je plne v súlade so zákonom ako aj uzavretou zmluvou. S ohľadom na výšku úveru poskytnutého žalobcovi na základe zmluvy zabezpečenie pohľadávky žalovaného zo zmluvy rozhodne nie je neprimerané. Ide o štandardný postup, ktorý vyplýva každej banke z predpisov upravujúcich povinnosti pri výkone činnosti bánk. Pri obchodných prípadoch, ako je práve i predmetný úverový vzťah, je teda zabezpečenie návratnosti pohľadávky zriadením záložného práva k nehnuteľnosti nielen právom ale dokonca povinnosťou žalovaného. Žalovaný si riadne plnil všetky svoje právne povinnosti voči žalobcovi vyplývajúce mu zo zmluvy. Žalobca pritom nesporne vedel, že podmienkou poskytnutia predmetného úveru je zriadenie a vznik záložného práva na predmetnú nehnuteľnosť, a to pre prípad neplnenia jeho zmluvných povinností a musel si byť vedomý skutočností, že v prípade porušovania povinností vyplývajúcich mu zo zmluvy môže žalovaný uspokojiť svoje pohľadávky výkonom záložného práva predajom predmetnej nehnuteľnosti. Poukázal tiež na skutočnosť, že dobrovoľná dražba prebieha prísne formalizovaným postupom na základe osobitnej normatívnej právnej úpravy, ktorej základom je zákon o dobrovoľných dražbách. Žalovaný nerozporuje, že obydlie zohráva dôležitú úlohu v osobnej, rodinnej aj spoločenskej realite každej fyzickej osoby, avšak to neznamená, že sa mu môže bez ďalšieho priznať právna kvalita, ktorá nemá oporu v pozitívnom práve. Výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou je úplne legálnym inštitútom, ktorý je v zásade aj bežným spôsobom zabezpečenia úveru a v prípade pochybností má žalobca možnosť domáhať sa jeho práv v rámci konania o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. Namietol nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení a tiež nezrozumiteľnosť, neurčitosť a nevykonateľnosť žalobného petitu.

8. Pôvodne žalovaný v 2/ rade sa k podanej žalobe písomne vyjadril, poprel žalobné tvrdenia žalobcu a navrhol žalobu zamietnuť. Uviedol, že nie je ani nebol zmluvnou stranou úverovej ani záložnej zmluvy. Podľa pôvodne žalovaného v 2/ rade len záložný veriteľ je oprávnený realizovať záložné právo, teda nemohol sám nikdy začať z výkonom záložného práva, ani realizovať akýkoľvek úkon smerujúci k jeho začatiu, nakoľko mu to nevyplýva z jeho právneho postavenia. Súčasne uviedol, že ako dražobník je priamo zo zákona povinný upustiť od dražby (a akýchkoľvek úkonov smerujúcich k dražbe), ak nie je navrhovateľ dražby oprávnený navrhnuť dražbu.

Napriek tomu, že sa žalobca voči pôvodne žalovanému v 2/ rade dovoľával ochrany spotrebiteľa, voči pôvodne žalovanému v 2/ rade nemožno aplikovať postavenie žalobcu ako spotrebiteľa, nakoľko absentuje akýkoľvek právny základ. Zo zákona a na základe zmluvy je dražobník poverený vykonaním dražby, pričom zmluvou o vykonaní dražby je založený iba vzťah dražobník - navrhovateľ dražby. Po formálnej stránke absentuje dôvod pre žalobu, nakoľko nedošlo k vykonaniu dobrovoľnej dražby - nemožno teda podať ani žalobu o neplatnosť dražby voči dražobníkovi podľa ust. § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách, čo by pri veľmi extenzívnom výklade ust. § 137 Civilného sporového poriadku, mohol byť jediný predpis umožňujúci podanie určovacej žaloby. Pôvodne žalovaný v 2/ rade namietol nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu s tým, že podľa ust. § 137 Civilného sporového poriadku žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

9. Súd vo veci vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi založenými v spise, z čoho zistil tento skutkový stav:

10. Zo zmluvy o OTP HYPO úvere č. 069/2020/13SU zo dňa 29.10.2013 súd zistil, že uvedenou zmluvou sa žalovaný zaviazal žalobcovi poskytnúť úver na rekonštrukciu nehnuteľnosti vo výške 153.900,- eur a žalobca sa zaviazal za podmienok dohodnutých v zmluve poskytnutý úver vrátiť spolu s úrokom a ďalším príslušenstvom.

11. Zo zmluvy o zriadení záložného práva č. ZZ1 k ÚZ č. 069/2020/13SU zo dňa 29.10.2013 súd zistil, že predmetom záložného práva sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX pre obec a k.ú. Q., a to rodinný dom súp. č. XXX postavený na parcele parc. č. XXXXa parcely parc. č. XXXX záhrady o výmere XXX m² a parc. č. XXXX zastavané plochy a nádvorcia o výmere XXX m². Záložné právo k predmetným nehnuteľnostiam bolo zriadené na zabezpečenie pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o úvere, ktorý bol žalobcovi poskytnutý vo výške 153.900,- eur.

12. Z LV č. XXX pre obec a k.ú. Q. súd zistil, že záložné právo v zmysle zmluvy o zriadení záložného práva je zapísané v časti C predmetného listu vlastníctva.

13. Z oznámenia o vyhlásení predčasnej splatnosti úveru zo dňa 10.11.2016 súd zistil, že žalovaný vyhlásil predčasnú splatnosť úveru poskytnutého žalobcovi zmluvou č. 069/2020/13SU a vyzval žalobcu na úhradu sumy 149.844,80 eur.

14. Zistený skutkový stav súd nasledovne právne posúdil:

15. Podľa čl. 8 C.s.p. strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

16. Podľa § 137 C.s.p. žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

17. Podľa § 149 C.s.p. prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

18. Podľa § 215 ods. 1 C.s.p. súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu.

19. Podľa § 144 C.s.p. žalobca môže vziať žalobu späť.

20. Podľa § 145 ods. 2 C.s.p. ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzátí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

21. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona možno poskytnúť len bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa alebo na účet stavebného sporiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa; tým nie je dotknuté bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu. Spotrebiteľským úverom sú aj mladomanželský úver podľa osobitného predpisu, niektoré stavebné úvery a iné úvery podľa osobitného predpisu a nezabezpečené úvery poskytované spotrebiteľom na účely rekonštrukcie nehnuteľnosti určenej na bývanie, pričom ustanovenia osobitných predpisov týkajúce sa poskytovania týchto úverov tým nie sú dotknuté; obmedzenie hornej hranice výšky úveru podľa odseku 3 písm. f) sa na tieto úvery nevzťahuje.

22. Podľa § 1 ods. 3 písm. a) až f) cit. zákona spotrebiteľským úverom nie sú: a) hypotekárny úver podľa osobitného predpisu, b) úver na bývanie podľa všeobecného predpisu o úveroch na bývanie, c) úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti, d) úver, ktorého účelom je nadobudnutie alebo zachovanie vlastníckych práv k nehnuteľnosti alebo výstavba nehnuteľnosti, e) úver, ktorého účelom je splatenie úverov na základe zmlúv uvedených v písmenách a) až d), f) úver, ktorého výška je menej ako 100 eur a viac ako 75 000 eur; ak je na rovnaký alebo obdobný účel uzavretých v období 12 mesiacov viac zmlúv o úvere medzi tým istým veriteľom a spotrebiteľom, súhrn všetkých zmlúv o úvere sa považuje za jediný spotrebiteľský úver podľa tohto zákona.

23. Z citovaného zákonného ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. je zrejmé, že na žalobcu nemožno nahliadať ako na spotrebiteľa, uvedený predpis sa nevzťahuje na úvery zabezpečené záložným právom k nehnuteľnosti a navyše úver poskytnutý žalobcovi (v sume 153.900,- eur) presahuje zákonom predpokladanú najvyššiu sumu 75.000,- eur.

24. Čo sa týka určenia neplatnosti zmluvy o OTP HYPO úvere č. 069/2020/13SU zo dňa 29.10.2013 a určenia neexistencie záložného práva na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXX, a to rodinnom dome súp.č. XXX postavenom na parcele č. XXXX a parcele č. XXXX o výmere XXX m² a parcele č. XXXX o výmere XXX m², pre obec a k.ú. Q., na základe dispozitívneho úkonu žalobcu (čiastočného späťvzatia žaloby dňa 22.6.2020) súd konanie v tejto časti, so súhlasom žalovaného, podľa § 145 ods. 2 C.s.p. zastavil a rovnako zastavil konanie voči pôvodne žalovanému v 2/ rade.

25. Súd po zhodnotení žaloby, vyjadrení strán sporu a listín dospel k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť, pretože nie je prípustná. Na túto skutočnosť poukázal aj pôvodne žalovaný v 2/ rade vo svojom vyjadrení k žalobe a súd žalovanému musí prisvedčiť.

Po prijatí novej procesnej normy v civilnom práve zák. č. 160/2015 Z.z. (Civilný sporový poriadok) podľa ustanovenia § 137 je možné žalovať najmä o a) splnení povinností, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

Tak, ako uvádzal aj pôvodne žalovaný v 2/ rade, úplne nová koncepcia žalôb je zakotvená v písmenách c) a d), kde sa rozlišuje klasická určovacia žaloba a žaloba o určení inej právnej skutočnosti podľa písm. d). Cieľom zákonodarcu bolo vylúčiť nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti či platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností. Žalovateľnosť nároku podľa ustanovení § 137 C.s.p. v prípade záväzkových vzťahov je zásadne viazaná na obsah práv a povinností vyplývajúcich zo záväzkového vzťahu, teda pôjde prioritne o žaloby na plnenie uvedené v písmene a).

26. Z listín predložených žalobcom je preukázané, že medzi stranami sporu boli uzatvorené klasické záväzkové zmluvy, z ktorých veriteľovi vzniká právo na plnenie od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok. V prípade úverovej zmluvy ide o vzájomné práva a povinnosti, kde účastníci záväzku majú zároveň postavenie veriteľa i dlžníka.

Zo zmluvy o úvere bol žalovaný povinný poskytnúť úver, teda bol v pozícii dlžníka voči žalobcovi, po poskytnutí úveru sa dostal do pozície veriteľa a mal právo požadovať vrátenie úveru. Na druhej strane pred poskytnutím úveru bol žalobca v pozícii veriteľa, ktorý mal právo požadovať splnenie záväzku poskytnúť úver, po jeho poskytnutí sa dostal do pozície dlžníka s povinnosťou úver vrátiť.

Význam ust. § 137 C.s.p. spočíva v tom, že novo vymedzuje podmienky prípustnosti pre tieto druhy žalôb, pričom podmienkou prípustnosti žaloby na určenie či tu právo je alebo nie je naliehavý právny záujem žalobcu (s výnimkou, ak tento vyplýva z osobitného predpisu) a prípustnosť žaloby na určenie právnej skutočnosti musí vyplývať z osobitného predpisu (t.j. nová právna úprava pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že vyplýva z právneho predpisu - najmä hmotného práva). Zmluvy a iné právne úkony, ich platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami a preto sa na žalobný návrh, ktorým má byť určená otázka premlčania, vzťahujú vyššie uvedené požiadavky.

Po prijatí nového procesného kódexu je možné žalovať iba plnenie, ak osobitné predpisy neurčujú inak. Aj v prípadoch neplatnosti právnych úkonov môžu vznikáť záväzky, napr. právo na náhradu škody alebo právo na bezdôvodné obohatenie. Teda znovu pôjde o žaloby na plnenie (písm. a), ktoré majú prednosť pred určovacou žalobou (písm. c), pretože v opačnom prípade žalujúca strana nemá naliehavý právny záujem na určovacej žalobe, čo je podmienka žalovateľnosti podľa § 137 písm. c) C.s.p.

27. Základným predpokladom pre uplatnenie určovacej žaloby je teda preukázanie naliehavého právneho záujmu. Pod existenciou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení sa rozumie naliehavý právny záujem žalobcu. Naliehavosť právneho záujmu je charakterizovaná určitými aspektami: žalovaným je popieraná existencia (neexistencia) práva, či právneho pomeru žalobcu, teda je tu stav, že právo, resp. právny vzťah medzi stranami sporu konania je sporný. Jedná sa o existenciu aktuálneho stavu objektívnej právnej neistoty medzi stranami; jestvuje ohrozenie práva či právneho vzťahu, resp. stav neistoty právneho postavenia žalobcu, ktorý nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom.

Vo vzťahu k naliehavému právnemu záujmu súd poukazuje na existujúcu judikatúru, napr. R 22/2017, z ktorej vyplýva, že: Naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) OSP [§ 137 písm. c) CSP] nie je daný, ak sa petit žaloby, jej skutkové tvrdenia a právne hodnotenie neviažu na odstránenie konkrétnej spornosti žalobcom uplatneného práva. Obdobne z uznesenia Ústavného súdu SR zo 6. októbra 2017, sp. zn. II. ÚS 590/2017 vyplýva, že: Ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania.

28. Predmetom konania vo veci samej nie je otázka posúdenia neprijateľných podmienok úverovej zmluvy, ani prípadné posúdenie oprávnenosti výšky plnenia z úverovej zmluvy, nakoľko v tomto rozsahu zobral žalobca podanú žalobu čiastočne späť. Podaná žaloba ani požadované určenia nezbavujú žalobcu povinnosti plniť podľa uzavretej úverovej zmluvy, pretože vzhľadom na predmet konania súd ani nemôže ako predbežnú otázku skúmať neprijateľné zmluvné podmienky úverovej zmluvy, pretože pre konanie o veci samej to po čiastočnom späťvzati žaloby nemá žiaden právny význam.

29. Vzhľadom na obsah podanej žaloby má súd za to, že na žalobcom požadovanom určení neexistuje naliehavý právny záujem. Ku vzniku právneho vzťahu je potrebné, aby nastala určitá skutočnosť, ktorá je v právnej norme predpokladaná. Predvída ju hypotéza právnej normy. Takáto podmienka sa nazýva právna skutočnosť. Čiže právnymi skutočnosťami sú také okolnosti a skutočnosti, ktoré spôsobujú vznik, zmenu alebo zánik právnych vzťahov. Ku vzniku resp. zmene alebo zániku niektorých právnych vzťahov je nevyhnutné, aby nastalo aj viacej právnych skutočností. Predpoklady, na ktoré zákon samotný viaže konkrétny vznik subjektívnych občianskych práv a povinností, nazývame právne skutočnosti. Inak povedané, pod pojmom právna skutočnosť rozumieme každú právnu skutočnosť, s ktorou objektívne právo viaže právne následky, t.j. vznik, zmenu alebo zánik subjektívneho práva. V občianskom práve môžu práva vznikáť na jednej strane priamo zo zákona (ex lege), t.j. z hľadiska zákona nepodmienene. To znamená, že zákon sám vytvorí právo, bez toho aby jeho vznik viazal na nejakú ďalšiu podmienku. Na druhej strane sú práva, ktoré vznikajú podmienene, to znamená, že zákon určité následky predvída a aprobuje, ale k jeho vzniku vyžaduje splnenie nejakej ďalšej podmienky.

30. Žaloba o určenie právnej skutočnosti je vylúčená, ak na ňu osobitný predpis výslovne neodkazuje. Žalobca neodôvodnil, aký právny predpis mu umožňuje podať žalobu podľa ustanovenia § 137 písm. d) C.s.p. a súdu žiaden takýto predpis známy nie je. Ak je žalobca toho názoru, že žalovaný ako veriteľ nemá právo na plnenie zo zmluvy o úvere v požadovanom rozsahu, má túto skutočnosť oznámiť veriteľovi a plnenie nad zákonný rozsah odmietnuť. Otázka plnenia je navyše riešená v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 8Csp/102/2019, pričom v predmetnej veci súd podrobí súdnej kontrole celý zmluvný vzťah strán sporu.

Ak by aj žalovaný prijal vyššie plnenie ako mu patrilo, žalobca má právo podať žalobu o plnenie vzniknuté z titulu bezdôvodného obohatenia, v rámci ktorej by sa prejudiciálne skúmala pôvodne tvrdená neplatnosť právneho úkonu.

Navyše zmyslom inštitútu premlčania, ktorého určenia sa žalobca dožaduje, je čeliť zložitým sporom, ktoré by mohli vzniknúť pri príliš dlhej možnosti uplatniť právo na súde, pretože čím dlhšia doba uplynie od vzniku práva, tým zložitejšie je dokazovanie. Právo preto v súlade so zásadou vigilantius iura scripta sunt (práva patria bdelym) časovo obmedzuje vynútilnosť práv, bez toho, aby ich úplne rušil.

Z uvedeného vyplýva, že premlčanie nie je právom, nie je ani nárokom na usporiadanie práv a povinností strán ani právnou skutočnosťou, teda určenie premlčania nie je subsumovateľné pod žiaden z dôvodov žaloby podľa § 137 C.s.p. Otázku premlčania má žalobca možnosť riešiť v konaní o splnenie povinnosti, ktoré je vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 8Csp/102/2019.

31. Aj keď je výpočet druhov žalôb uvedený v ustanovení § 137 C.s.p. iba demonštratívny, žaloby, ktoré sa svojim obsahom dajú podradiť pod v zákone vymenované druhy žalôb, nie je možné subsumovať pod pomyselné písmeno e), nakoľko by išlo o obchádzanie zákona a cieľa, ktorý nová procesná úprava v ustanovení § 137 C.s.p. sledovala.

32. Keďže žalobný petit znie na určenie právnej skutočnosti, ktorý z osobitného predpisu nevyplýva, takáto žaloba je neprípustná a nemožno jej vyhovieť.

33. Súd v sporovom konaní nemá povinnosť ani právo upozorňovať účastníkov na nedostatočné dôkazy, prípadne chýbajúce dôkazy a navrhnúť im predloženie takých dôkazov, ktoré dostatočne podporia ich tvrdenia. Takýto postup súdu by bol v rozpore nielen s ustanovením citovaného čl. 8 C.s.p., ale aj so zásadou rovnosti účastníkov konania.

34. Podľa cit. ust. § 215 C.s.p., súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu, ktorý zisťuje procesným postupom podľa cit. zákona. V zmysle týchto ustanovení skutkovým základom súdneho rozhodnutia je súhrn skutkových zistení, ku ktorým súd dospel v priebehu konania. K skutkovým zisteniam súd dospieva vyhodnotením skutkových poznatkov, ktoré získava viacerými spôsobmi, predovšetkým v sporovom konaní dokazovaním. Civilný sporový proces sa, okrem iného, zásadne riadi princípom dispozičným a prejednávacím, princípom kontradiktórnosti, princípom koncentrácie a s ním spojeným princípom formálnej pravdy.

V sporovom konaní, ako v danom prípade, žalobca uplatňuje na základe existujúceho právneho vzťahu na súde svoje práva, resp. právom chránené záujmy, vyplývajúce z hmotného práva, vo vzťahu k žalovanému, ktorým sú tieto porušené, resp. ohrozené. Žalovaný v sporovom konaní následne v rámci procesných ustanovení vo vzťahu k žalobcom uplatnenému nároku poskytne rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, na preukázanie ktorých zároveň pripojí listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva, resp. navrhne dôkazy. Pre úspech v sporovom konaní je nevyhnutné, aby strana sporu uniesla svoje dôkazné bremeno, t.j. dokázala pred súdom pravdivosť svojich tvrdení v relevantných hmotnoprávných skutočnostiach a to prioritne žalobca v podanej žalobe a žalovaný v podanom vyjadrení k žalobe. Za výsledok sporového konania je tak plne zodpovedná sama sporová strana.

35. Súd postupom v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov, hodnotiac ich vo vzájomnej súvislosti, prihliadajúc na predmet sporu, hospodárnosť konania a ich dôležitosť pre rozhodnutie vo veci samej, uzavrel, že žalobca uniesol dôkazné bremeno, teda preukázal existenciu a dôvodnosť uplatneného nároku.

Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej i v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci nebola alebo nemohla byť preukázaná. Žalobca má v prvom rade povinnosť tvrdenia. Na podporu svojho tvrdenia v zmysle ustanovenia § 132 C.s.p. je žalobca povinný označiť dôkazy, ktoré podľa jeho názoru môžu prispieť k

objasneniu veci a zároveň je povinný ich k žalobe pripojiť, ak to ich povaha pripúšťa. V ustanovení § 185 C.s.p. je zavedený princíp formálnej pravdy, čo znamená, že súd pri rozhodovaní vychádza výlučne z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu. Súd sa tak nemusí dostať k úplnému zisteniu pravdy, vzhľadom na to, že si o spore môže urobiť svoj obraz iba v rozsahu, v akom mu ho vykreslia strany sporu svojimi tvrdeniami a súvisiacimi dôkazmi. Dôraz sa kladie na procesnú diligenciu strán sporu, čoho dôsledkom je obmedzenie dôkaznej iniciatívy súdu a jej presun takmer bezvýhradne na strany sporu. Dôkaznú situáciu súd popísal a vyhodnotil v bodoch 26. až 32. tohto rozsudku.

36. K výroku o určenie, že žalovaný je povinný zdržať sa realizácie výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou nehnuteľnosti, rodinného domu súp.č. XXX postavenom na parcele č. XXXX a parcely č. XXXX o výmere XXX m² a parcely č. XXXX o výmere XXX m², to všetko zapísané na LV č. XXX pre obec a k.ú. Q. súd uvádza, že ani v tomto prípade nemožno žalobe vyhovieť. V súčasnosti je na Okresnom súde Poprad vedené pod sp. zn. 8Csp/102/2019 konanie, v ktorom sa žalovaný (v uvedenej veci žalobca) domáha zaplatenia ním vyčíslených nárokov. Z uvedeného je zrejmé, že v súčasnosti nemá žiaden titul na plnenie a nie je dôvod na výkon záložného práva. Jedným zo základných predpokladov pre vykonanie dobrovoľnej dražby je v zmysle ust. § 7 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách, povinné písomné vyhlásenie záložného veriteľa o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva podľa tohto zákona (§ 16 ods. 3). Pokiaľ sa žalovaný v samostatnom konaní domáha vydania rozhodnutia, ktorým má byť žalobcovi uložená povinnosť plniť (zaplatiť úver), sám fakticky preukazuje, že pravosť, výška a splatnosť pohľadávky je sporná (je predmetom samostatného sporu) a za týchto okolností nemožno pri dodržaní zákona dražbu vykonať.

Za týchto okolností sa tak právne postavenie žalobcu ani po prípadnom vyhovujúcom výroku nezmení, a navyše do budúcnosti by sa v prípade vyhovenia či čiastočného vyhovenia žalobe prejednávanej v konaní vedenom pod sp. zn. 8Csp/102/2019, zmaril výkon rozhodnutia, či by nepochybne došlo k ukráteniu veriteľa na jeho právach. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

37. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ust. § 257 C.s.p. a nakoľko si v konaní úspešný žalovaný nárok na náhradu trov konania neuplatnil a súd prihliadol na charakter sporu, žiadne zo strán sporu súd náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia na tunajšom súde.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.